



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De sacramento ordinis, quo ad eius essentiam, & eius partes. Quæstio 34.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

334

Vtrum in eadem infirmitate debeat iterari?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quòd in eadem infirmitate non debeat iterari. Quia vni morbo non debetur nisi vna medicina. Sed hoc sacramentum est quædam spiritalis medicina. Ergo contra vnum morbum non debet iterari.

¶ 2 Præterea, Secundum hoc posset aliquis infirmus tota die inungi, si in eodem morbo posset iterari vnctio; quod est absurdum.

SED contra est, quod aliquando morbus diu durat post sacramenti perceptionem; & sic reliquæ peccatorum contrahuntur, contra quas principaliter hoc sacramentum datur. Ergo debet iterari.

RESPONDEO dicendum, quòd hoc sacramentum non respicit tantum infirmitatem, sed etiam infirmitatis statum: quia non debet dari nisi infirmis, qui secundum humanam æstimationem videntur morti appropinquare. Quædam enim infirmitates non sunt diurnæ: vnde si in eis datur hoc sacramentum, tunc si homo ad statum illum perueniat, quòd fit in periculo mortis, non recedit a statu illo, nisi infirmitas curata; & ita non debet iterum inungi: sed si reciduum patiatur, erit alia infirmitas, & poterit fieri alia inunctio. Quædam vero sunt ægrotudines diurnæ, vt hectica, hydropisis, & huiusmodi; & in talibus non debet fieri inunctio, nisi quando videntur perducere ad periculum mortis: & si homo illum articulum euadat eadem infirmitate durante, & iterum ad firmum statum per illam ægrotudinem reducat, iterum potest inungi: quia iam quasi est alius infirmitatis status, quamuis non sit alia infirmitas simpliciter.

¶ Et per hoc patet solutio ad obiecta.

QVÆST. XXXIV.

De Sacramento ordinis, quo ad eius essentiam, & eius partes, in quinque articulos diuisa.

Post hæc considerandum est de sacramento ordinis. Et primo, de ordine in communi. Secundum de

de distinctione ordinum . Tertio , de conferentibus ordinem . Quarto, de impedimentis ordinandorum . Quinto, de his quæ sunt ordinibus annexa . De ipso autem ordine in communi, tria videnda sunt . Primo, de eius entitate & quidditate , & partibus eius . Secundo, de eius effectu . Tertio, de suscipientibus ipsum .

¶ Circa primum quærentur quinque .

¶ Primo, utrum ordo in Ecclesia esse debeat ?

¶ Secundo, utrum conuenienter definiatur ?

¶ Tertio, utrum sit sacramentum ?

¶ Quarto, utrum eius forma conuenienter exprimitur ?

¶ Quinto, utrum hoc sacramentum habeat materiam ?

ARTIC. I.

Utrum ordo in Ecclesia esse debeat ?

135

Ad primum sic proceditur . Videtur, quod ordo in Ecclesia esse non debeat . Ordo enim requirit subiectionem & prælationem . Sed subiectio videtur repugnare libertati, in quam vocati sumus per Christum . Ergo ordo in Ecclesia esse non debet .

Tho. 4. d.

24. q. 1.

ar. 1. q. 1.

& seq.

¶ 1 Præterea, Ille qui in ordine constituitur, alio superior fit . Sed in Ecclesia quilibet debet se altero inferiorem reputare: Phil. 2. Superiores inuicem arbitantes . Ergo non debet in ecclesia esse ordo .

Conc. Trid.

dent. sess.

23. c. 1. 2.

& seq.

¶ 2 Præterea, Ordo inuenitur in Angelis propter distinctionem eorum in bonis naturalibus, & gratiis . Sed omnes homines sunt in natura vnum: gratiarum etiam dona quis eminentius habeat, ignotum est . Ergo ordo in Ecclesia esse non debet .

SED contra, ad Roman. 13. dicitur, Quæ sunt à Deo, ordinata sunt . Sed Ecclesia à Deo est, quia ipse eam edificauit sanguine suo . Ergo ordo in Ecclesia esse debet .

¶ Præterea, Status Ecclesiæ est medius inter statum naturæ & gloriæ . Sed in natura inuenitur ordo, quo quidam alijs superiora sunt ; & similiter in gloria

ria, vt patet in Angelis . Ergo in Ecclesia debet esse ordo .

Al. perducere .
RESPONDEO dicendum, quòd Deus sua opera in sui similitudinem * producere voluit quantum possibile fuit, vt perfecta essent, & per ea cognosci posset . Et ideò vt in suis operibus repræsenteretur, non solum secundum quòd in se est, sed etiam secundum quòd alijs influit: hanc legem naturalem imposuit omnibus, vt vltima per media reducerentur & perficerentur, & media per prima, vt Dionys. * dicit . Et ideò vt ista pulchritudo, Ecclesia non deesset, posuit ordinem in ea, vt quidam alijs sacramenta traderent, suo modo Deo in hoc assimilari: qui Deo cooperantes, sicut & in corpore naturali quædam membra alijs influunt .

en 5. eccl. hier. ar. in tit. de sacerdotum perfectio nibus, in princ.

Ad primum ergo dicendum, quòd subiectio seruitutis repugnat libertati: quæ seruitus est, cum aliquis dominatur alijs, ad sui vtilitatē subiectis vtens . Tali autem subiectio non requiritur in ordine, per quem qui præ sunt, salutem subditorum quarere debent, non propriam vtilitatem .

Ad secundum dicendum, quòd quilibet se debet reputare inferiorem merito, sed non officio: ordines autem officia quædam sunt .

Ad tertium dicendum, quòd ordo in Angelis non attenditur secundum distinctionem naturæ: nisi per accidens, in quantum ad distinctionem naturæ sequitur in eis distinctio gratiæ . Attenditur autem in eis per se secundum distinctionem in gratia; quia eorum ordines respiciunt participationem diuinorum, & communicationem in statu gloriæ, quæ est secundum mensuram gratiæ, quasi gratiæ finis, & effectus quoddammodo. Sed ordines Ecclesiæ militantis respiciunt participationem sacramentorum & communicationis, quæ sunt causa gratiæ, & quoddammodo gratiam præcedunt . Et sic non est de necessitate nostrorum ordinum gratia gratum faciens, sed solum potestas dispensandi sacramenta: & propter hoc etiam ordo non

non attenditur per distinctionem gratia gratum faciens, sed per distinctionem potestatis.

ARTIC. II.

Utrum conuenienter ordo definiatur?

136

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter ordo a Magistro Sent. dist. 24. * definiatur, ubi dicitur: Ordo est signaculum quoddam Ecclesie, quo spiritualis potestas traditur ordinato. Pars enim non debet poni genus totius. Sed character, per quem signaculum oponitur in consequenti * definitione est pars ordinis, quia diuiditur contra id quod est res tantum, vel sacramentum tantum, cum sit res & sacramentum. Ergo signaculum non debet poni quasi genus ordinis.

lib. 4. d. 24. S. K.

loco iam citato.

¶ 2 Præterea, Sicut in sacramento ordinis imprimitur character, ita in sacramento baptismi. Sed in * definitione baptismi non ponebatur character. Ergo nec in definitione ordinis poni debet.

posita in 4. Sent. d. 3. S. A. in princ.

¶ 3 Præterea, in baptismo etiam quadam spiritualis datur potestas accedendi ad sacramenta: & iterum est quoddam signaculum, cum sit sacramentum. Ergo hæc definitio conuenit baptismo: & sic inconuenienter assignatur de ordine.

¶ 4 Præterea, Ordo relatio quadam est, quæ in utroque extremorum saluatur: extrema autem relationis ordinis sunt superior & inferior. Ergo inferiores habent ordinem sicut & superiores. Sed in eis non est aliqua potestas præminentia, qualis hic ponitur in definitione ordinis, ut patet per expositionem sequentem, ubi ponitur * promotio potestatis. Ergo inconuenienter definitur hic ordo.

loco in argum. s. ci. citato.

RESPONSEO dicendum, quod definitio quam Magister * de ordine ponit, conuenit ordini secundum quod est Ecclesie sacramentum: & ideo duo ponit, scilicet signum exterius, ibi (signaculum quoddam, id est signum quoddam) & effectum interiolem ibi (quo spiritualis potestas, &c.)

4. Sent. d. 24. S. K.

Ad primum ergo dicendum, quod signaculum non

S 4 poni-

ponitur hic pro charactere interiori, sed pro eo quod exterius geritur, quod est signum interioris potestatis, & causa: & sic etiam sumitur character in alia definitione. Si tamē pro interiori charactere sumeretur, non esset inconueniens: quia diuisio sacramenti in illa tria, non est in partes integrales, proprie loquendo. Quia illud quod est res tantū, nō est de essentia sacramenti: quod est etiam sacramentum tantum, transit; & sacramentum & res manere dicitur. Unde relinquitur, quod ipse character interior sit essentialiter & principaliter ipsum sacramentum ordinis.

Ad secundum dicendum, quod quamuis in baptismo conferatur aliqua spiritualis potentia recipiendi alia sacramenta, ratione cuius characterem imprimi, non tamen hic est principalis effectus eius: sed absolutio interior, propter quam baptismus fieret, etiam priori causa nō existente. Sed ordo potestatem principaliter importat: & ideo character, qui est spiritualis potestas, in definitione ordinis ponitur; non autem in definitione Baptismi.

*Posita in
arg. 1.*

Ad tertium dicendum, quod in baptismo datur quaedam potentia spiritualis ad recipiendum, & in quodammodo passiuā. Potestas autem proprie nominat potentiam actiuam cum aliqua preeminentia: & ideo hęc definitio Baptismo non competit.

Ad quartum dicendum, quod nomen ordinis, dupliciter accipitur. Quandoque enim significat ipsam relationem; & sic est tam in inferiori, quam in superiori, ut obiectio tangit, & sic non accipitur hic. Quandoque autem accipitur pro ipso gradu, qui ordinem primo modo acceptum facit. Et quia ratio ordinis prout est relatio, inuenitur ubi aliquid superius altero occurrit, ideo hic gradus eminens per potestatem spiritualem, ordo nominatur.

137
Concil.
Triden.
sess. 23.
cap. 3.

ARTIC. III.

Utrum ordo sit sacramentum?

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod ordo non sit sacramentum. Sacramentum enim

(vt di-

Li. 1. de sacram. p. 9. c. 1. Tho. 4. dist. 1. q. 1. art. 1. q. 5. arg. 1. in corp. ad 1. sup. q. 19. artic. 3. argu 2. eius sol. Aug. libr. 83. quæst. 9. 61 tom. 4. lib. 1. retr. c. 26. circa med. to. 1. in tit. Psal. 26. super illud Ps. 149. Exultent in rege suo, to 9. Quæst. 29. arti. 1. cor. Tho. in 4. dist. 1. q. 1. artic. 1.

(vt dicit Hug* de sancto Viſt.) est materiale elementum. Sed ordo non nominat aliquid huiusmodi, sed magis relationem, vel potestatem: quia ordo est pars potestatis, secundum Isidor. Ergo non est sacramentum.

¶ 1 Præterea, Sacramenta non sunt de Ecclesia triumphante. Sed ibi est ordo, vt patet in Angelis: Ergo ordo non est sacramentum.

¶ 3 Præterea, Sicut prælatio spiritualis, quæ est ordo, datur cum quadam consecratione, ita & prælatio secularis: quia & reges inunguntur, vt dictum est. Sed regia dignitas non est sacramentum. Ergo nec ordo de quo hic loquimur.

SED contra est, quod ab omnibus enumeratur inter septem Ecclesiæ sacramenta.

¶ Præterea, Propter quod vnumquodque tale, & illud magis. Sed propter ordinem fit homo dispensator aliorum sacramentorum. Ergo ordo habet magis rationem, quod sit sacramentum, quam etiam alia.

RESPONDEO dicendum, quod sacramentum (vt ex dictis* patet) nihil est aliud, quam quædam sanctificatio homini exhibita cum aliquo signo visibili: vnde cum in susceptione ordinis quadam consecratio homini exhibeatur per visibilia signa, constat ordinem esse sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quod quamuis ordo in suo nomine non exprimat aliquod materiale elementum, tamen ordo non confertur sine aliquo elemento materiali.

Ad secundum dicendum, quod potestates proportionari debent illis ad quæ sunt: communicatio autem diuinorum, ad quam datur spiritualis potestas, non fit in Angelis per aliqua sensibilia signa, sicut in hominibus contingit. Et ideo potestas spiritualis, quæ est ordo, non adhibetur Angelis cum aliquibus signis visibilibus, sicut hominibus: & ideo in hominibus ordo est sacramentum, sed non in Angelis.

Ad ter-

eo quod potestata in alia sumere- cramenti oppriè lo- de essen tantum, r. Vnde essentia- rdinis. n bapti- recipiendi mprimi, sed ab- et, etiam em prin- est spiri- ur*; non- mo datur m, & in oppriè no- ninentia: etit. rdinis, de- cae ipsam am in su- picur hic. u, qui op- quia ratio quid supe- as per po- quod ordo m enim (vt di-

Ad tertium dicendum, quod non omnis benedictio, quæ hominibus adhibetur, vel consecratio est sacramentum: quia & monachi & abbates benedicuntur, tamen illæ benedictiones non sunt sacramenta: & similiter nec regalis inunctio, quia per huiusmodi benedictiones non ordinantur aliqui ad dispensationem diuinorum sacramentorum, sicut per benedictiones ordinis. Et ideo non est simile.

ARTIC. IV.

Vtrum forma huius sacramenti conuenienter exprimatur?

138] *Dist. 24.
lib 4. Sentent.*

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod forma huius sacramenti inconuenienter in littera exprimatur*. Quia sacramenta efficaciam habent ex forma. Sed efficacia sacramentorum est ex virtute diuina, quæ in eis secretius operatur salutem. Ergo in forma huius sacramenti deberet fieri mentio de virtute diuina per inuocationem Trinitatis, sicut in alijs sacramentis.

¶ 2 Præterea, Imperare est eius qui habet auctoritatem. Sed auctoritas non residet penes eum qui sacramenta dispensat, sed ministerium tantum. Ergo non deberet uti imperatiuo modo, ut diceret, Agite, vel, accipite hoc vel illud, vel aliquid huiusmodi.

¶ 3 Præterea, In forma sacramenti non debet fieri mentio nisi de illis, quæ sunt de essentia sacramenti. Sed vsus potestatis acceptæ non est de essentia huius sacramenti, sed consequitur ad ipsum. Ergo non deberet de eo fieri mentio in forma huius sacramenti.

¶ 4 Præterea, Omnia sacramenta ordinant ad æternam remunerationem. Sed in formis aliorum sacramentorum non fit mentio de remuneratione. Ergo nec in forma huius sacramenti deberet de ea fieri mentio, sicut fit cum dicitur: *Habiturus parrem, si fideliter, &c.*

R. B.

RESPONDEO dicendum, quòd hoc sacramentum principaliter consistit in potestate tradita. Potestas autem à potestate traducitur, sicut simile ex simili: & iterum potestas per usum innotescit, quia potentia notificantur per actus: & idè in forma ordinis exprimitur vsus ordinis per actum qui imperatur; & exprimitur traductio potestatis per imperatum modum.

Ad primum ergo dicendum, quòd alia sacramenta non ordinantur principaliter ad effectus similes potestati, per quam sacramenta dispensantur, sicut hoc sacramentum: & idè in hoc sacramento est quasi quædam communicatio uniuoca. Vnde in alijs sacramentis exprimitur aliquid ex parte diuinæ virtutis, cui effectus sacramenti assimilatur; non autem in hoc sacramento. Quamuis enim in Episcopo, qui est minister huius sacramenti, non sit auctoritas respectu collationis huius sacramenti: tamen habet aliquam auctoritatem respectu potestatis ordinis, quæ confertur per ipsum: in quantum à sua potestate derivatur.

Ad tertium dicendum, quòd vsus potestatis est effectus potestatis in genere causæ efficientis: & sic non habet, quòd in definitione ordinis ponatur, sed est quodammodo causa in genere causæ finalis: & idè secundum hanc rationem poni potest in definitione ordinis.

ARTIC. V.

Vtrum hoc sacramentum habeat materiam?

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quòd hoc sacramentum non habeat materiam. Quia in omni sacramento quod habet materiam, virtus operans in sacramento est in materia. sed in rebus materialibus, quæ hic adhibentur, sicut sunt clauæ, candelabra, & huiusmodi, non videtur esse aliqua virtus sanctificandi. Ergo non habet materiam.

Deest solutio ad secundum, quæ facile colligitur ex responsi. ad 1.

d. 24. S. ¶ 2 Præterea, In isto sacramento confertur plenitudo gratiæ septiformis (ut in littera* dicitur) sicut in confirmatione. Sed materia confirmationis præxigit sanctificationem. Cùm ergo ea quæ in hoc sacramento videntur esse materialia, non sint præsanctificata, videtur quòd non sint materia huius sacramenti.

A. & B. ¶ 3 Præterea, In quolibet sacramento habente materiam, requiritur contactus materiæ ad eum qui suscipit sacramentum. Sed ut à quibusdam dicitur, contactus dictorum materialium ab* eo qui suscipit sacramentum, non est de necessitate sacramenti, sed solum porrectio. Ergo prædictæ res materiales non sunt materia huius sacramenti.

** Al. ad eum.* SED contra est, quod omne sacramentum consistit in rebus & verbis. Sed res in quolibet sacramento sunt materia ipsius. Ergo & res quæ in hoc sacramento adhibentur, sunt materia huius sacramenti.

4 Sent. d. 1. S. D. ¶ Præterea, Plus requiritur ad dispensandum sacramenta, quàm ad suscipiendum. Sed bapismus in quo datur potestas ad suscipiendum sacramenta, indiget materia. Ergo & ordo in quo datur potestas ad ea dispensanda.

RESPONDEO dicendum, quòd materia in sacramenti exteriorius adhibita, significat virtutem in sacramenti agentem ex intrinseco omnino aduenire. Unde cum effectus huius sacramenti, scilicet character, non percipiatur ex aliqua operatione ipsius qui ad sacramentum accedit, sicut erat in pœnitentia, sed omnino ex intrinseco adueniat: competit ei materiam habere, tamen diuersimodè ab alijs sacramentis que materiam habent. Quia hoc quòd confertur in alijs sacramentis, deriuatur tantum a Deo, non a ministro qui sacramentum dispensat: sed illud quod in hoc sacramento traditur, scilicet spiritualis potestas, deriuatur etiam ab eo qui sacramentum dat, sicut potestas imperfecta à perfecta. Et ideo efficacia aliorum sacramentorum principaliter cõsistit in materia, que

vir-

virtutem diuinam & significat & continet ex sanctificatione per ministerium adhibita: sed efficacia huius sacramenti principaliter residet pones eum, qui sacramentum dispensat. Materia autem adhibetur magis ad determinandam potestatem, quæ traditur particulariter ab habente eam complete, quam ad potestatem causandam: quod patet ex hoc, quod materia competit vsui potestatis.

¶ Et per hoc patet solutio Ad primum.

Ad secundum dicendum, quod materiam in alijs sacramentis oportet sanctificari propter virtutem quam continet. Sed non est ita in proposito.

Ad tertium dicendum, quod sustinendo illud dictum ex dictis * apparet causa eius. Quia enim potestas ordinis non accipitur a ministro, sed a materia: ideo potestio materiæ magis est de essentia sacramenti, quam tactus. Tamen ipsa verba formæ videntur ostendere, quod tactus materiæ sit de essentia sacramenti: quia dicitur. Accipe hoc vel illud.

in corp. art.

QVÆST. XXXV.

De effectu huius sacramenti, in quinque articulos diuisa.

Deinde considerandum est de effectu huius sacramenti.

¶ Circa quod quærentur quinque.

¶ Primo, vtrum in sacramento ordinis conferatur gratia gratum faciens?

¶ Secundo, vtrum imprimatur character, quantum ad omnes ordines?

¶ Tertio, vtrum character ordinis præsupponat characterem baptismalem?

¶ Quarto, vtrum præsupponat de necessitate characterem confirmationis?

¶ Quinto, vtrum character vnus ordinis præsupponat, de necessitate, characterem alterius ordinis?